

INTERNET - SÖKTEKNIK

URL: Hela Webbadressen

Gissa adressen på en webbplats. Idag är det betydligt enklare att utan föregående sökning gå direkt på en relevant webbplats bara genom att gissa sig till dess adress.

Kunskaper om *domäner* (den del av webbadressen som kommer före det första snedstrecket, ex: *dn.se*, *aftonbladet.se* eller *sr.se*) är därför bra att ha om man försöker utnyttja möjligheten att gissa sig fram.

Tekniken att gissa fungerar bra när det handlar om kommuners, företags, medias och myndigheters hemsidesadresser. Även en del andra typer av webbsidor har ganska talande och "avslöjande" adresser.

Topppdomäner

Nationella: används av länder, ex .se – Sverige .dk – Danmark. Endast två bokstäver. Nu är det helt fritt att skaffa sig en .se adress, tidigare endast för svenska företag och myndigheter

Jp/japan ; uk/storbritannien ; ru/Ryssland ao ; sg , no ; fi ; de/Tyskland ; es/Spanien : se/Sverige

.nu, .to, .ac, .tv – är exempel på fria populära internationella toppdomäner som används som inkomstkälla för landet. Tonga – to ex.

Generiska: Används av särskilda organisationer och företag. Domänen består av 3 eller fler bokstäver. De flesta generiska toppdomäner är tillgängliga för hela världen men av historiska skäl är mil & gov begränsade till myndigheter i USA. Vanligast bland företag är .com. I dag tillgänglig för alla.

Andra fria: .net och org,

Från och 2003 kan man ansöka om domännamn innehållande å, ä och ö.

Allt kan där registreras under eget domännamn bara namnet är ledigt! Det går bra att registrera domäner för företag, organisationer, föreningar, privatpersoner och annat.

Söka toppdomäner: top level domain

Länk toppdomäner: <http://www.iana.org/domains/root/db/>

Nedan några exempel som visar när det går an att gissa sig till en webbadress:

Svenska kommuners officiella webbsidor: www.lulea.se ; www.sundsvall.se osv

Länsportaler: www.dalarna.se ; www.jamtland.se ; www.vasternorrland.se

Svenska företag (tillämpbart även för andra länder): www.canon.se / www.canon.com ; www.toyota.se / www.toyota.com

För att styra sökningen till ett visst land i Google: site:se site:uk osv

För att kolla upp en domän: www.allwhois.com / Svenska domäner: <http://www.iis.se/>

För kolla upp vem som ligger bakom en .nu adress: <http://www.nunames.nu/>

SÖKMASKINER

Sökmaskiner passar bäst när du letar korta faktauppgifter, svar på direkta frågor eller information inom ett snävt avgränsat område.

Sökmotorn ger många fler träffar än en länkkatalog, men webbsidorna i träfflistan är inte kvalitetsgranskade.

Sökmaskinen passar inte så bra när du letar efter en större samling webbplatser inom ett visst ämne eller på ett visst tema. Då passar webbkataloger, länksamlingar eller ämnestjänster betydligt bättre. Ur källkritisk synpunkt är sökmaskinerna de mest svårbedömda av alla söktjänster då de letar i en i stort sett helt ogranskad mängd av webbsajter! Försök söka i fraser – tänk ut hur svaret troligen kommer att vara formulerat På webbsidan. Ex. "astrid lindgren föddes i"

Huvudregel för enkla sökningar i de flesta sökmaskiner: Underförstått +, - (utesluta) samt OR (eller)

Ex: stockholm palme -"hans holmer"

(hittar dokument som innehåller ordet stockholm och ordet palme men inte frasen hans holmer)

Google

Om du söker med flera sökord (exempelvis tre stycken) utan plus eller minus framför kommer Google att lista de dokument där samtliga av dina sökord förekommer. Det finns alltså ett underförstått plustecken framför varje ord.

Plustecknet är alltså underförstått när du skriver dina sökord.

* Alla sökord du skriver in tolkas av Google som om de var skrivna med gemener, d v s det spelar ingen roll om du skriver *palme*, *Palme* eller *PALME*. Oavsett hur du skriver nyckelordet letar Google efter ordet oavsett hur det är skrivet.

*Minustecken kan användas för att utesluta sidor med visst ord eller viss fras.

* Du kan söka på fraser ("*färjor till England*" returnerar dokument där dessa ord står intill varandra och i den följden).

* Sökning på *Holmer* eller *Holmér* returnerar samma dokument. Om du skriver *+Holmér* tar Google hänsyn till accenten.

Google kan använda * som wildcard (hittar exempelvis frasen "three blind mice" om du söker på "three * mice").

Observera att Google ej kan trunkera! hitta synonymer istället

* Som enda sökmaskin kan Google använda sig av synonymsökning. Denna sökning åstadkoms med tecknet ~. Om du exempelvis söker på *~pet* får du träff på sidor som innehåller detta ord samt synonymer till detta ord. (Fungerar än så länge bara med engelska ord).

* Du kan söka med operatoren OR i enkel sökning. (Observera att du hos Google *måste* använda versalt OR).

Googel fungerar även som miniräknare, valutakonverterare ex (convert sek to usd)

Sökning kan t.ex. begränsas till: titel (intitle:sökord), domän (ex. site:se för svenska sidor) och PDF-filer (skriv filetype:pdf).

Omvandla mellan enheter - skriv exempelvis *10 miles in kilometer* så får du en konvertering utförd.

Sökning med OPERATÖRER

Några som kan vara bra att känna till:

Intitle: strindberg : söker alla sidor vars titlar innehåller detta ord

allintitle:august strindberg

söker alla sidor vars titlar innehåller båda dessa ord

allinurl:china food / söker alla sidor vars adress innehåller båda dessa ord / Alt. inurl:china

link:www.timra.se / visar sidor som länkar till sidan

related:www.timra.se / hänvisar till liknande sidor

site:de (de Tyskland)

begränsar sökningen till denna domän.

Site:www.svt.se

begränsar sökningen till denna webbplats

define:muslim

visar definitioner för detta ord, hämtade från olika referensällor på nätet

info:www.saab.se

visar information om denna webbplats, exempelvis vilka som länkar till webbplatsen och vilka sidor som liknar webbplatsen

INTERNET - SÖKTEKNIK

Här följer tips på hur man kan gå vidare vid en fördjupad Internetsökning.

BILDER

Picsearch <http://www.picsearch.com/>

Bara för bilder. Picsearch används också av Eniro Bildsök, Ditto och Lycos.

Flickr <http://www.flickr.com/>

Bäst på bilder, gratis fotoalbum.

Fotofinnaren <http://fotofinnaren.se/>

En ständigt växande bildbank för elever och lärare. Bilderna får användas fritt för skolbruk.

LJUD & VIDEO

SoundSnap www.soundsnap.com

Gratis online ljudbibliotek

Yahoo videosearch <http://video.search.yahoo.com/>

Blinkx <http://www.blinkx.com/>

Världens största videosökmaskin, bra på nyheter.

Täcker in de övriga: googlevideo, youtube, mspace osv...

YouTube <http://www.youtube.com/>

Ladda upp egna korta videosnuttar eller titta på andras filmer.

Podcast : abonnera på radioprogram.

<http://podradio.nu/>

Moving Image archive: <http://www.archive.org/details/movies>

Filmer och videoklipp. Klassiker i och kortfilmer i fullängd.

NYHETER

Topix: <http://www.topix.com/>

Nyheter och nyhetsbloggar från hela världen

Eniro nyhetssök: <http://www.eniro.se/nyhetssok/>

Svenska nyheter

Google news: <http://news.google.se/nwshp?ie=UTF-8&hl=sv&tab=wn>

Nyheter från Sverige och världen

Yahoo: Särskild sökning efter nyheter: <http://search.yahoo.com/news>

Kiosken: <http://www.esperanto.se/kiosken/sv>

Kiosken länkar dig till nyhetsmedier i hela världen, i första hand tidningar med nyheter på landets språk.

News now : <http://www.newsnow.co.uk/h/>

RSS : prenumerera på nyheter utan att surfa

RSS håller dig på ett enkelt sätt uppdaterad med de senaste nyheterna. En RSS-läsare krävs. Vissa webbläsare kan också hantera RSS, t.ex. Mozilla Firefox.

Ex: <http://www.newzcrawler.com/>

Findarticles: <http://findarticles.com/>

Tidnings- och tidskriftsartiklar från hela världen.

Internet Archive: <http://www.archive.org/index.php>

Arkiv över gamla webbplatser.

Waybackmachine: <http://www.archive.org/web/web.php>

Hitta gamla "osynliga" sidor på Internet! Här finns webbsidor från 1996 och framåt arkiverade.

WEBBKATALOGER & DATABASER

SAFIR: <http://www3.ub.lu.se/safir/>

Omfattande & bra länksamling

SUNET : <http://katalogen.kthnoc.se/index.html>

Svenska granskade webbplatser.

Länkskafferiet: <http://länkskafferiet.skolutveckling.se/>

Länkar som passar för skolarbetet. De flesta är på svenska.

Yahoo directory: <http://dir.yahoo.com/>

Yahoo! Directory är en av de största strukturerade katalogerna. Den täcker in alla ämnesområden och världsdelar.

OpenDirectory/svenska: <http://www.dmoz.org/World/Svenska/>

Länkkataloger på svenska och andra språk.

Pinakles: <http://www.hw.ac.uk/libWWW/irm/pinakes/pinakes.html>

Akademiska länkkataloger.

Colossus: <http://www.searchenginecolossus.com/>

Sökmaskiner världen över.

BLOGGAR

Välj och vraka bland tusentals svenska bloggar:

Knuff: <http://www.knuff.se/>

Bloggar.se: <http://bloggar.se/>

Bloggportalen: <http://www.bloggportalen.se/BlogPortal/view/Home>

Google blogsearch: <http://blogsearch.google.com/blogsearch>

Söker bloggar och nyheter (feeds).

SÖKMASKINER

Supersök: <http://www.eniro.se/>

Svensk söktjänst. Innehåller också andra söktjänster som telefonkatalogen, Gula sidorna, Kartor, Vägbeskrivning m.m. Följer Googles sökregler.

Svenska altavista: <http://se.altavista.com/>

Live search: <http://search.live.com/worldwide.aspx>

Välj vilket land du vill styra sökningen till.

Google: <http://www.google.se/>

Exalead: <http://www.exalead.com/search>

Massor med extra info. Bilder, bloggar, wikipedia, klarar trunkering.

Gigablast: <http://gigablast.com/index.php?k4s=700890&>

Metasöktjänst: <http://www.metacrawler.com/>

Gör sökningar i bl.a. Google, Looksmart, Ask.com.

ADRESSER

Eniro: <http://www.eniro.se/internationella/foretag/>

Hitta personer & företag i Sverige och internationellt.

NYHETSGRUPPER & DISKUSSIONSGRUPPER

Catalist: <http://www.lsoft.com/lists/listref.html>

ca 82 000 diskussionsgrupper.

Google groups: <http://groups.google.com/>

ca 50 000 nyhetsgrupper, även svenska.

WIKIS & UPPSLAGSVERK

Wikipedia: <http://sv.wikipedia.org/wiki/Portal:Huvudsida>

WikimediaCommons <http://commons.wikimedia.org/wiki/Commons>

Gratis multimediamaterial.

KÄLLKRITIK

Allwhois: <http://www.allwhois.com/>

Domänsökning. Du får namn, adress och telefonnummer till den ansvarige bakom servern.